

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

ШЕРЕШЕВСЬКІ ЧИТАННЯ: **представництво в умовах** **надзвичайних ситуацій**

МАТЕРІАЛИ
Круглого столу

Одеса,
15 грудня 2023 року

Одеса
Фенікс
2023

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора *С. Харитонов*,
доктора юридичних наук, професора *І. Давидової*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина Віталівна – д.ю.н., професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», професор;
Кедик Анна Іванівна – лаборант кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Група організаційного та технічного забезпечення Всеукраїнської наукової конференції:

Глиняна Катерина Михайлівна – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;
Калітенко Оксана Михайлівна – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;
Матійко Микола Володимирович – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;
Омельчук Олександр Сергійович – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;
Бааджи Наталя Пилипівна – к.ю.н., доцент кафедри інтелектуальної власності і патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;
Кирилюк Алла Володимирівна – к.ю.н., доцент кафедри інтелектуальної власності і патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія», доцент;
Кедик Анна Іванівна – лаборант кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники Круглого столу, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

Ш 49 **Шерешевські читання: представництво в умовах надзвичайних ситуацій** : матер. Круглого столу (Одеса, 15 груд. 2023 р.) [Електронне видання] / за заг. ред.: Є. Харитонova, І. Давидової ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2023. – 130 с. – Режим доступу: ...
ISBN 978-617-8395-51-3

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних і практичних проблем цивільного права та процесу, в тому числі особливостей представництва в умовах надзвичайних ситуацій, інших дотичних тем приватного права, які були оприлюднені на Круглому столі, що відбувся 15 грудня 2023 року в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення юридичної громадськості з дослідженням науковців у сфері цивільстики і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в науковій діяльності.

УДК 347.155

<i>Симонян Юлія Юрійвна</i> АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА АКАДЕМІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.....	65
<i>Фасій Богдан Володимирович</i> РОЗСУД СТОРІН ДОГОВОРУ ДОРУЧЕННЯ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ЗМІСТУ ДОВІРНОСТІ	68
<i>Атаманенко Максим Сергійович</i> ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В ПРОЦЕСАХ ДЕТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	72
<i>Богомолова Валерія</i> ПРЕДСТАВНИЦТВО В ДОГОВОРАХ ОНЛАЙН КРЕДИТУВАННЯ.....	74
<i>Веретільник Анна Ігорівна</i> УКЛАДАННЯ ТА РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	78
<i>Герсак Віталій Анатолійович</i> ВІЙНА І ПРЕДСТАВНИЦТВО ІНТЕРЕСІВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	81
<i>Hrytsenyuk Vladyslav Oleksandrovysh, Golovatyuk Ivan Mykolayovych</i> TRANSFORMATION OF COPYRIGHT AT THE PRESENT STAGE: INTERNATIONAL EXPERIENCE.....	83
<i>Жученко Руслан Олегович</i> ДОСВІД СТРАН ЄС ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ	87
<i>Зарічанський Григорій Віталійович</i> ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ В УКРАЇНІ	90
<i>Кірсанов Олексій Володимирович</i> ЩОДО АНАЛІЗУ ПЕРЕВАГ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУ	93
<i>Кочіашвілі Альберт Давидович</i> КРЕДИТНІ ПРАВОВІДНОСИНИ.....	95
<i>Мартинюк Іван Вікторович</i> ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄС. ТОЕРИТИЧНИЙ АСПЕКТ	97
<i>Мумерко Назар Володимирович</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄС.....	101
<i>Первак Анна Дмитрівна</i> ВИКЛИКИ ВОЄННОГО СТАНУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ... ..	104
<i>Соколов Дмитро Сергійович</i> ПРЕДСТАВНИЦТВО ЯК ГАРАНТІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	107

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про освіту; Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Тицька Яна. «Академічна доброчесність» та «академічна відповідальність» у забезпеченні якості освіти. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 11. С. 192-195.
3. Щодо рекомендацій щодо академічної доброчесності для закладів вищої освіти: Лист Міністерства освіти і науки України, 23.10.2018 № 1/9-650 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>
4. Великанова М. М. Академічна відповідальність: роздуми щодо умов та суб'єктів. Академічна відповідальність: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15 квітня 2021 р.). Київ: Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. 140 с.
5. Маслова Н. Г. Академічна свобода й академічна відповідальність. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2017. Вип. 43(1). С. 72-76.

Фасій Богдан Володимирович – к.ю.н.,
доцент, доцент кафедри цивільного права,
декан факультету судового та міжнародного
права Національного університету «Одеська
юридична академія»

РОЗСУД СТОРІН ДОГОВОРУ ДОРУЧЕННЯ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ЗМІСТУ ДОВІРНОСТІ

Договір доручення є одним з досить поширених договорів, часто застосовуваних у сфері цивільного обігу, оскільки саме за його допомогою опосередковуються відносини добровільного представництва. Його значення зумовлено тим, що за допомогою інституту представництва створюються додаткові можливості для здійснення прав і виконання обов'язків учасниками цивільних правовідносин, забезпечується більш повний захист їхніх суб'єктивних прав.

Представництво є універсальним поняттям, відомим багатьом галузям права, в кожній з яких воно має певну специфіку.

Відповідно до ст. 237 Цивільного кодексу України представництвом є правовідношення, в якому одна сторона (представник)

зобов'язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, яку вона представляє. До найбільш характерних ознак представництва можна віднести те, що цивільні права та обов'язки належать одній особі, а здійснюються іншою; представник вчиняє певні юридичні дії, оскільки вчинення лише фактичних, а не юридичних дій, представництвом не є. Крім цього, представник діє не від свого імені, а від імені іншої особи і лише в межах наданих йому повноважень. Відповідно, правові наслідки настають не для представника, а для особи, яку він представляє. Якщо укладена представником угода завдала збитків контрагенту, то зобов'язаною стороною буде не представник, а особа, яка надала йому повноваження для вчинення цього правочину. Представництво можливе лише щодо суб'єкта права, тобто особи, що володіє принаймні правоздатністю [1, с. 4].

В цивілістичній традиції традиційно представництво, в залежності від особливостей суб'єктного складу правовідносин, поділяють на добровільне і обов'язкове. Добровільне представництво ґрунтується на волевиявленні довірителя, яким і визначаються повноваження представника, а обов'язкове, відповідно, зумовлене законом і не залежить від волі того, кого представляють.

Добровільне представництво виникає, зокрема, на підставі договору. Договір як підстава виникнення цивільних прав і обов'язків, на відміну від інших юридичних фактів, характеризується взаємним, погодженим за змістом волевиявленням сторін, тобто, не лише дає підстави для застосування норм цивільного права, але і безпосередньо регулює поведінку сторін, визначає їх права і обов'язки.

Договорами, на яких ґрунтується представництво, є договори, предметом яких є правочин, який вчинив представник від імені та в інтересах довірителя – сторони договору. До таких договорів належать договори доручення, про спільну діяльність, договір комісії, агентська угода, в яких має міститися вказівка на обов'язок довірителя видати довіреність представнику.

За договором доручення, що опосередковує відносини представництва, одна сторона (повірений) зобов'язується вчинити від імені та за рахунок другої сторони (довірителя) певні юридичні дії. Правочин, вчинений повіреним, створює, змінює, припиняє цивільні права та обов'язки довірителя. Договором доручення може бути встановлено виключне право повіреного на вчинення від імені та за рахунок довірителя всіх або частини юридичних дій, передбачених договором. У

договорі можуть бути встановлені строк дії такого доручення та (або) територія, у межах якої є чинним виключне право повіреного.

Предметом даного договору є здійснення юридичних дій від імені та за рахунок довірителя. Функцією договору доручення є врегулювання відносин між представником і особою, яку він представляє. Результатом такої домовленості є повноваження представника, що відображені у договорі та/або довіреності [2, с. 455]. Повноваження – це немайнове організаційне право представника на здійснення правочинів від імені та за рахунок особи, яку він представляє, що породжують правові наслідки безпосередньо для особи, яку представляють, у її відносинах із третіми особами [3, с. 291].

Таким чином, коли ми говоримо про повноваження представника у межах договору доручення, то йдеться про те, що сторони обмежені загальними вимогами до договору. До таких умов закон відносить предмет договору – юридичні дії, їх характер, а також умову про оплату послуг повіреного. При цьому договір доручення визнається оплатним навіть тоді, коли у ньому не визначено розміру винагороди або порядок її виплати, тобто домовленість про розмір винагороди не є істотною умовою договору і за відсутності такої домовленості плата визначається з обсягу винагороди, що сплачується зазвичай за вчинення подібних за характером юридичних дій.

Строк не має особливого значення для цього виду договорів, хоча він може бути встановлений сторонами.

Зміст договору доручення пов'язаний з чітким переліком дій, які зобов'язаний вчинити повірений, які до того ж мають бути правомірними, конкретними та здійсненими.

Отже, розсуд сторін обмежений загальними вимогами до договору доручення.

Нагадаємо, що категорія «розсуд» є тісно пов'язаною з категорією «свободи договору», оскільки власний розсуд фізичної особи не може бути іншим, як вільним. Свобода в приватному праві – це здатність людини на свій розсуд діяти у відповідності зі своїми інтересами й цілями, опираючись на пізнання об'єктивної необхідності.

Розсуд здійснюється не залежно від тієї чи іншої ситуації (факту), а залежно від того чи іншого варіанту можливої поведінки, визначеного в нормі з оціночними поняттями. Розсуд припускає низку можливостей, ґрунтується на існуванні кількох варіантів, можливих для суб'єкта.

Як правило, факт уповноваження при добровільному представництві та його зміст мають бути зафіксовані письмово і у багатьох випадках потребують також нотаріального посвідчення. Ця можливість фіксації повноважень надана законодавцем для найбільш повного захисту прав сторін при здійсненні представництва. Видача довіреності за наявності укладеного договору доручення є правомочним, який пов'язаний з правовідносинами представництва, які вже існують.

Межі розсуду повіреного у разі встановлення його повноважень у довіреності залежать від домовленості сторін. Зовні це закріплюється у довіреності. Якщо оцінювати абстрактно, то межі розсуду формально залежать від виду (форми) довіреності. Генеральна довіреність припускає відсутність обмежень у здійсненні повноважень і стосується всіх («я довіряю здійснювати всі мої права»), або певного виду прав («я довіряю розпоряджатися своїм майном»).

«Необмеженість» повноважень все одно має певні рамки, визначені законом: здійснення дій представника не в своїх інтересах, а в інтересах особи, яку представляє, заборона зловживання правами тощо. Якщо йдеться про видачу спеціальної довіреності, як впливає з самої назви, обмежена окремим видом діяльності (представництво в суді). А разова довіреність припускає лише здійснення конкретної разової дії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Харитонов Є. О., Харитонova О. І., Дришлюк А. Ш. Добровільне представництво у цивільному праві України: навчальний посібник. К.: Істина, 2007. 176 с.

2. Zobov'язal'ne pravo Ukraїni: pidruchnik. Za red. Є. О. Харитонova, Н. Ю. Голубевої. К.: Істина. 848 с.

3. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Регулятивні правовідносини: приватно-правовий та публічно-правовий виміри: монографія. Оdesa: Vidavничий Дім «Гельветика», 2018. 404 с.